

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 436/2021-36

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného advokátom Mgr. Miroslavom Hanecom, Hruštiny 602, Žilina, proti postupu Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 21 S 138/2015 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 21 S 138/2015 **boli porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Krajského súdu v Žiline **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 21 S 138/2015 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie **1 500 eur**, ktoré **j e** Krajský súd v Žiline **p o v i n n ý** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Krajský súd v Žiline **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **691,34 eur** a zaplatiť ich jeho právnenému zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 29. apríla 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského

súdu v Žiline (ďalej aj „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 21 S 138/2015 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa správnou žalobou doručenou krajskému súdu 24. septembra 2015 domáha preskúmania zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy (rozhodnutie o povolení stavby [REDAKOVANÉ] č. 15532/2013-55744/2014-OS-HL z 9. januára 2015 a rozhodnutie č. OU-ZA-OV0P2-2015/O24743/Kob z 30. júna 2015, pozn.). Sťažovateľ, opíšuť chronologický priebeh napadnutého konania, zdôrazňuje, že krajský súd koná neefektívne, nehospodárne a jednotlivé úkony vykonáva s veľkým časovým odstupom. Považuje za neakceptovateľný postup krajského súdu aj vzhľadom na celkovú dĺžku napadnutého konania, ktoré je podľa jeho názoru poznačené zbytočnými priet'ahmi výlučne na strane konajúceho súdu s dôrazom na skutočnosť, že dosiaľ nebolo vo veci meritórne rozhodnuté.

3. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom, že boli porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a prikáže krajskému súdu konať bez zbytočných priet'ahov. Súčasne sa domáha priznania finančného zadost'učinenia v sume 1 500 eur a náhrady trov konania.

4. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 436/2021 z 9. novembra 2021 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľa v celom rozsahu na ďalšie konanie.

5. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov, doložených príloh a obsahu súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Opíšuť podrobne priebeh napadnutého konania, sťažovateľ považuje za neakceptovateľnú celkovú dĺžku napadnutého konania (nezapočítavajúc obdobie, počas ktorého bolo konanie prerušené, pozn.). Posledný úkon súdu bol realizovaný v roku 2019 a následne až v roku 2021, keď krajský súd vyzval sťažovateľa na vyriešenie otázok, ktoré už boli podľa neho v napadnutom konaní vysvetlené a odôvodnené. Ak krajský súd považoval správnu žalobu za nedostatočnú alebo sú v nej označené subjekty, ktorým neprináleží právna ochrana, mal sťažovateľa bezodkladne vyzvať na doplnenie podania, následne nariadiť pojednávanie a vec bezodkladne rozhodnúť. Postup krajského súdu vo veci hodnotí ako neprimerane zdĺhavý, nehospodárny, ktorým sa marí výkon práva riadne a včas.

III.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

7. Krajský súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti č. k. Spr 148/2021 z 20. mája 2021, súčasťou ktorého je aj vyjadrenie vo veci konajúcej sudkyne spravodajkyne a zároveň predsedníčky

senátu, uviedol, že celková dĺžka konania nebola ovplyvnená len vykonávaním jednotlivých procesných úkonov krajského súdu, ale aj skutočnosťou prerušenia konania a procesným postupom samotného sťažovateľa, ktorý ani na opakované výzvy neodstránil vady podanej žaloby týkajúce sa najmä okruhu účastníkov konania.

7.1 Sudkyňa spravodajkyňa k veci uviedla, že po pridelení súdneho spisu (26. novembra 2020) a oboznámení sa s jeho obsahom vyzvala 23. marca 2021 žalobcu (č. l. 163 súdneho spisu), aby adresoval správne súdu jednoznačné a zrozumiteľné podanie, ktorým vymedzí okruh ďalších účastníkov konania s poukazom na úpravu podľa § 32 ods. 3 písm. a) Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) s poukázaním na úpravu podľa § 59 ods. I písm. d) a e) Zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov. Krajský súd zdôvodnil tento postup obsahom zápisnice o informatívnom výsluchu realizovaného správny súdom 26. septembra 2018 (č. l. 94 súdneho spisu), z ktorej vyplýva konštatovanie správneho súdu, že vadu podania správnej žaloby spočívajúcu v neoznačení ďalších účastníkov konania žalobca podaním doručeným správne súdu 27. novembra 2017 neodstránil. Právny zástupca žalobcu sa zároveň vyjadril, že pravdepodobne zo strany advokátskej kancelárie došlo k nepochopeniu, aké vady má žalobca na výzvu správneho súdu ešte odstrániť. Z podania žalobcu z 15. októbra 2018 vyplýva, že žalobca za ďalších účastníkov konania označil aj subjekt, ktorému tento status zjavne nesvedčí (██████████, pozn.), a subjekty, ktorým tento status nesvedčí na základe zistenia skutočností vyplývajúcich z následného procesného postupu správneho súdu (obchodné spoločnosti ██████████ a ██████████, pozn.).

7.2 Sudkyňa spravodajkyňa ďalej uviedla, že v dôsledku pretrvávajúcej pandémie COVID-19 vyzvala žalobcu, či súhlasí s rozhodnutím veci bez nariadenia pojednávania, keďže vec nespadala do okruhu výnimiek umožňujúcich správne súdu nariadenie pojednávania. Vo vzťahu k časovému rámcu, v ktorom senát krajského súdu pridelený súdny spis (november 2020) naštudoval a realizoval vo veci prvý procesný úkon (marec 2021), poukázala na skladbu a početnosť vlastnej sudcovskej agendy, ako aj na to, že hroziacu nemožnosť vybavenia veci bez zbytočných prieťahov opakovane oznámila predsedovi súdu (postup podľa § 30 ods. 4 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, pozn.).

7.3 Krajský súd po prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie doplnil svoje vyjadrenie podaním č. k. Spr 148/2021 z 23. novembra 2021, v ktorom sudkyňa spravodajkyňa upresnila procesný postup správneho súdu s ohľadom na vykonávanie úkonov pre potreby spoľahlivého a správneho ustálenia okruhu ďalších účastníkov konania podľa § 32 ods. 3 písm. a) SSP. Upresnila, že aktuálne správny súd vykonáva úkony vo vzťahu k účastníkom konania, ďalším účastníkom konania a zúčastnenej osobe v nadväznosti na úpravu § 105 ods. 1 písm. b) a § 106 ods. 1 SSP, po realizácii ktorých bude nariadený termín pojednávania s predpokladom jeho stanovenia na mesiac január, február roka 2022 na účel meritórneho rozhodnutia.

III.2. Replika sťažovateľa

8. Sťažovateľ vo svojej replike z 3. decembra 2021 nesúhlasil so zdôvodnením niektorých procesných postupov správneho súdu (potreba odôvodňovať status účastníka konania vo vzťahu k ██████████, pozn.), súc presvedčený, že už v samotnej správne žalobe bol tento status jasne a zrozumiteľne odôvodnený. Vo vzťahu k nesprávne označeniu subjektov

ako účastníkov konania uviedol, že toto bolo spôsobené jednak zmenou právnej úpravy, ktorá sa dotýkala aj označenia účastníkov konania, a súčasne aj výsluchom správneho súdu 26. septembra 2018, keď súd sám vyjadril predstavu o okruhu účastníkov konania. Sťažovateľ preto podaním z 15. októbra 2018 rozšíril okruh účastníkov konania ([REDACTED] a [REDACTED] [REDACTED]), pričom správny súd na základe ich stanoviska následne konštatoval, že im tento status neprináleží. Zo súdneho spisu vyplýva, že sťažovateľ si svoje povinnosti riadne plnil a neprispel k prieťahom v napadnutom konaní. Z procesného hľadiska, pokiaľ sťažovateľ nereagoval dostatočne a riadne na výzvu súdu, tento mal vo veci rozhodnúť. Sťažovateľ by tak (v prípade opačného právneho názoru) mohol podať proti rozhodnutiu správneho súdu opravný prostriedok. Ak však správny súd nerozhodne, sťažovateľ sa nemá proti čomu brániť, a tým zbytočne vznikajú prieťahy v konaní. Žalobca v praxi nemá ani všetky možnosti, aby aj pri vynaložení primeraného úsilia správne a úplne identifikoval všetkých účastníkov konania. Správny súd má širšie možnosti a nástroje na presné overenie toho, či určitý subjekt má alebo nemá byť účastníkom konania, čo však má byť predmetom meritórneho rozhodnutia, ktoré vo veci vydané dosiaľ nebolo. Z pohľadu spôsobených prieťahov v napadnutom konaní nepovažuje sťažovateľ za významné obdobie roku 2021, do pozornosti ústavného súdu však dáva napríklad to, že písomnosti alebo vyjadrenia krajský súd doručoval sťažovateľovi s niekoľkoročným omeškaním (napríklad správny súd 23. novembra 2021 doručil sťažovateľovi vyjadrenie žalovaného pôvodne doručené súdu 25. marca 2019). Svoju ústavnú sťažnosť považuje za dôvodnú.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je založená na jeho tvrdení, že k porušeniu týchto práv došlo nečinnosťou a neefektívnou činnosťou krajského súdu v napadnutom konaní.

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

11. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie už citovaného práva vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 118/2019).

12. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd

so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu do 1. júla 2016 vyplývala z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, v zmysle ktorej len čo sa konanie začalo, postupoval v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Povinnosť správneho súdu a jeho sudcu konať rýchle a hospodárne podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp správneho súdneho konania v § 5 ods. 7 SSP a povinnosť konať bez prietáhov aj v čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý je premietnutý aj do § 5 ods. 1 SSP. Správny súd je teda povinný postupovať v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádzať zbytočným prietahom, konať hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania účastníkov konania a iných osôb a určovať poradie jednotlivých procesných úkonov tak, aby konanie pred ním bolo rýchle a hospodárne (§ 5 ods. 7 SSP). Navyše, podľa § 103 ods. 1 prvej a druhej vety SSP ak sa konanie začalo, postupuje v ňom správny súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie rozhodnutá. Správny súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci konania nečinní. Krajský súd ako správny súd podľa týchto zásad v napadnutom konaní nepostupoval dôsledne.

13. Ústavný súd pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) a s judikatúrou ESĽP (rozsudok ESĽP vo veci Frydlender v. Francúzsko z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96) zohľadňuje v rámci okolností konkrétneho prípadu tri základné kritériá, ktorými sú (1) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (rozsudok ESĽP vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko, m. m. II. ÚS 32/02, III. ÚS 241/2017, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií preto ústavný súd posudzoval aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

14. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, predmetom napadnutého konania je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy v stavebnom konaní o povolení líniovej stavby, pôvodne podľa piatej časti druhej hlavy OSP. Vec sťažovateľa nemožno hodnotiť ako osobitne právne zložitú, pretože tento typ konania je dostatočne regulovaný právnou úpravou a tiež príslušnou judikatúrou. Podľa názoru ústavného súdu vec nevykazuje okrem časovej náročnosti vrátane okruhu účastníkov konania ani skutkovú zložitosť, keďže skutkový stav veci je v podstate ustálený už v administratívnom konaní a nevyžaduje si komplikované dokazovanie, lebo správny súd nie je súdom skutkovým a jeho úlohou je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy.

15. V konaní o ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov ústavný súd okrem zložitosti veci skúma aj to, akým spôsobom sa na prietahoch konania podieľa osoba, ktorá podala ústavnú sťažnosť vo veci porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd pri skúmaní obsahu spisu krajského súdu zistil, že sťažovateľ ako žalobca podal správnu žalobu s nedostatočným označením ďalších účastníkov konania (§ 32 ods. 3 SSP), na ktorých odstránenie bol správnym súdom vyzvaný (písomné doplnenia žaloby z 27. októbra 2017, zo 17. októbra 2018 a z 12. apríla 2021). Uvedené na prvý pohľad v určitej miere možno považovať za okolnosť vedúcu

k predĺženiu napadnutého konania, avšak komplexným vyhodnotením postupu krajského súdu v ďalších bodoch tohto nálezu ústavný súd uzatvára, že celkovú dĺžku vedeného konania nemožno vadou podanej žaloby ospravedlniť. Účastníci konania sú síce povinní prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania najmä tým, že pravdivo a úplne opíšu všetky potrebné skutočnosti, označia dôkazné prostriedky a dbajú na pokyny správneho súdu (§ 103 ods. 1 tretej vety SSP), avšak s poukazom na v bode 12 citovanú druhú vetu § 103 ods. 1 SSP možno prisvedčiť sťažovateľovi, že pokiaľ bol krajský súd toho názoru, že sťažovateľ nereagoval dostatočne a riadne na jeho výzvu súdu, mal vo veci rozhodnúť a sťažovateľ by v prípade nesúhlasu s takým rozhodnutím mohol podať opravný prostriedok. Sťažovateľ podaním vadnej správnej žaloby a neodstránením jej väd, teda neplnením si povinností uložených mu zákonom, tak nesporne k dĺžke napadnutého konania prispel, nie ale do takej miery, aby správne súdne konanie muselo trvať takmer 7 rokov, keďže krajský súd mal aj iné podklady a nástroje pre prípadný postup podľa § 33 SSP (pribratie ďalšieho účastníka do konania).

16. Ústavný súd napokon hodnotil aj samotný postup krajského súdu v napadnutom konaní. Z preskúmania chronológie úkonov predloženej krajským súdom, ako aj tvrdení sťažovateľa uvedených v ústavnej sťažnosti a v jeho replike tieto (pokiaľ ide o jednotlivé úkony krajského súdu) pre ústavný súd vyplynuli zistenia, ktoré svedčia o viacerých obdobiach nečinnosti krajského súdu. Krajský súd v počiatočnej fáze napadnutého konania realizoval len nevyhnutné úkony spojené s podaním správnej žaloby. Po predložení administratívneho spisu s vyjadrením žalovaného (28. októbra 2015) a vyjadrení žalobcu, že nesúhlasí s prejednaním veci bez nariadenia pojednávania (18. novembra 2015), krajský súd rozhodol uznesením č k. 21 S 138/2015-32 z 11. apríla o prerušení napadnutého konania do právoplatného skončenia veci vedenej krajským súdom pod sp. zn. 21 S 127/2014 (konanie o kasačnej sťažnosti proti identickému žalovanému, pozn.). Po odpadnutí spomínanej prekážky konania krajský súd vec prejednal na pojednávaní 15. novembra 2017. Obdobie absolútnej nečinnosti krajského súdu možno konštatovať od 15. novembra 2017 do 11. septembra (10 mesiacov) a od 5. júna 2019 do 26. novembra 2020 (takmer jeden a pol roka), keď bol súdny spis pridelený novej zákonnej sudkyňi. V priebehu roka 2021 krajský súd svoju činnosť zdecimoval výlučne na realizáciu procesných úkonov cez ustálenie okruhu účastníkov konania podľa § 32 ods. 3 písm. b) SSP a procesné úkony doručovania podľa § 105 – § 106 SSP. Overením aktuálneho stavu napadnutého konania ústavný súd konštatuje, že krajský súd (v rozpore s vyjadrením zákonnej sudkyne, k tomu pozri bod 7.3 tohto nálezu, pozn.) dosiaľ na prejednanie veci nenariadil termín meritórneho pojednávania, a teda napadnuté konanie zatiaľ nespeje k čo i len neprávoplatnému skončeniu.

17. Imanentnou súčasťou práva na spravodlivý proces je totiž právo na rozhodnutie v tzv. primeranej lehote, teda bez zbytočných prieťahov v konaní, čo platí aj v správnom súdnom konaní. Z tohto pohľadu je pritom irelevantné, či ide o objektívne alebo subjektívne prieťahy v konaní v zmysle judikatúry EŠLP i ústavného súdu. Primárny je záujem na hospodárnom a efektívnom prejednaní veci bez zbytočných prieťahov a záujem účastníka konania, a to nielen navrhovateľa ale aj odporcu. Po začatí konania vzniká povinnosť správneho súdu konať. Táto povinnosť zahŕňa v sebe všetky povinnosti, ktoré má správny súd v príslušnom začatom správnom súdnom konaní, a to od doručenia správnej žaloby žalobcovi a ostatným účastníkom konania a osobám zúčastneným na konaní do vlastných rúk, cez skúmanie podmienok konania, rozhodovanie o procesných návrhoch až po rozhodnutie vo veci samej, resp. konečné rozhodnutie

tak, aby konanie prebehlo bez zbytočných priet'ahov alebo v normatívne ustanovenej lehote a v tomto rozsahu boli aj vypracované súdne rozhodnutia, resp. aby správny súd v určených prípadoch odsledoval splnenie povinností uložených jeho rozhodnutím žalovanému orgánu verejnej správy.

18. Ústavný súd konštatuje, že v napadnutom konaní z dôvodu preukázanej nečinnosti krajského súdu k zbytočným priet'ahom dosahujúcim ústavnoprávnu intenzitu došlo. Je zrejmé, že procesný postup krajského súdu v napadnutom konaní nesmeroval efektívne k rýchlemu odstráneniu stavu právnej neistoty s'ťažovateľa, a preto nie je zlučiteľný s jeho základným právom na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, resp. právom na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote. K predĺženiu napadnutého konania prispelo aj už zmienené prerušenie konania v období od 11. apríla 2016 do 24. mája 2017 (13 mesiacov), ako aj vleklý postup krajského súdu vo vzťahu k žalobcovi a definovaniu účastníkov konania v ním podanej správnej žalobe.

19. Zohľadňujúc doterajšiu dĺžku napadnutého konania od podania žaloby, ako aj skutočnosť, že vec nie je stále meritórne rozhodnutá, ústavný súd rozhodol, že postupom krajského súdu v namietanom konaní boli porušené základné právo s'ťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

20. Ústavný súd v súlade s čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde formuloval krajskému súdu konať príkaz konať (bod 2 výroku tohto nálezu), reflektujúc tak na skutočnosť, že napadnuté konanie nie je dosiaľ skončené. Krajský súd je povinný postupovať striktne podľa zásad obsiahnutých v § 5 ods. 1 a ods. 7 SSP v spojení s čl. 17 CSP.

21. Priet'ahy či nečinnosť súdu v konaní sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah súdu proti základným ústavne zaručeným právam a slobodám. Z tejto fakticity vyplýva, že porušenie práva na primerané súdne konanie nemožno dodatočne napraviť. Možno zabrániť, aby nedošlo k ďalším priet'ahom (ústavným príkazom konať), ale už raz vzniknutý priet'ah odstrániť nemožno, možno len poskytnúť za porušenie tohto práva primerané finančné zadosťučinenie podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde.

22. Okrem vyslovenia porušenia svojich práv s'ťažovateľ v s'ťažnostnom návrhu požiadal, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 500 eur. Svoj návrh odôvodnil tým, že dlhotrvajúci súdny spor negatívne ovplyvňuje jeho dobré meno a poškodzuje ho (toto tvrdenie s'ťažovateľ bližšie nerozvádza).

23. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných judikatúrou ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

24. Vzhľadom na konštatovanú nečinnosť krajského súdu v napadnutom konaní, jeho celkovú doterajšiu dĺžku, berúc do úvahy povahu veci, význam sporu pre s'ťažovateľa, jeho správanie ako účastníka konania (najmä podaním nekompletnej správnej žaloby a neposkytnutím dostatočnej súčinnosti pri odstraňovaní jej väd), ako aj rozsah porušenia jeho namietaných práv, ústavný súd

považoval priznanie sumy 1 500 eur za primerané finančné zadostučinenie (bod 3 výroku tohto nálezu) a sťažovateľovmu návrhu vyhovel v celom rozsahu.

VI.

Trovy konania

25. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 691,34 eur.

26. Ústavný súd pri vyčíslení náhrady trov konania vychádzal z § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Advokátovi patrí náhrada trov konania za tri úkony právnej služby vykonané v roku 2021 (príprava a prevzatie vecí, podanie ústavnej sťažnosti, replika sťažovateľa) v hodnote 3 x 181,17 eur spolu s režijným paušálom 3 x 10,87 eur. Trovy konania spolu 576,12 eur navýšené o daň z pridanej hodnoty 20 %, ktorej je právny zástupca sťažovateľa platiteľom (§18 ods. 3 vyhlášky), predstavujú sumu celkom 691,34 eur (bod 4 výroku nálezu).

27. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 176 ods. 1 SSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. marca 2022

Miloš Maďar
predseda senátu